

..ותשחת הארץ לפני אלוהים, ותימלא הארץ חמסו" — איור לסיפור המבול, קבורת בהמות שנפגעו בשווריה מנשורת אסון צידנוביל

החל בקונטרס של ניקאראגואה וכלה במוג'אהידון של אפגניסטאן. ישראל עומדת, לפי תורה זו, בשורה הראשונה של הטובים.

אולם התמונה האמיתית של מצב העולם בתשס"ז מסובכת ומורכבת הרבה יותר. שום גבול מדיני אינו עובר בין הטוב והרע, בין האור והחושך, בין הקידמה והנסיגה. הגבול עובר בתוך כל אומה ולשון, ובתוך כל אדם ואדם. בצורה הפשוטה ביותר, זהו מאבק בין רודנות לחרות, בין דיכוי לשיחרור, בין מילחמה לשלום, בין חסידות לשימורה.

הוא התנהל בתשס"ו, כמו בכל שנה אחרת, בכל רחבי העולם, ולבניאור היו בו נצחונות וכישלונות. בסך הכל נראה המאזן של תשס"ז — לפחות מבחינה זו — חיובי. היו כמה ניצחונות של כוחות החרות, העריצות מוגרה בהאיטי ובפיליפינים, אך לא היה ברור מה טיב המישורים שבאו במקומה. התגבשה התנגדות עולמית למדינה האחת שכל האנושות מסכימה שהיא רעה מעיקרה: דרום-אפריקה הלבנה, הגיוענית והרצחנית. השחורים התקוממו נגד מישור זה באומץ-לב שעורר הערצה, וכך עשו רבים וטובים בצ'ילה, כאשר חירפו את נפשם בהפגנות נגד העריץ המגואל-ברס, אוגוסטו פינשושה.

אולם הישגים אלה היו קטנים ומשיניים, בהשוואה לסכנות העומדות לפני האנושות. המאבק האמיתי התנהל בתוך כל מדינה, בתוך כל קהילה — נגד מירוד-החימוש המטורף, נגד ההשחתה הרת-האסון של הסביבה שבה חיים האדם וכל אשר רוח-חיים באפו, נגד הדיכוי הלאומי והחברתי, הרעב, המחלה, הבורות והעוני, השפלת האדם וקיפוד-המיעוטים.

שום תורה חברתית לא סיפקה תשובה מציאותית לשאלות הבערות של האנושות. הקומוניזם והליברליזם, הסוציאליזם והפאשיזם, שכולם התיימרו בזמנם לספק תשובות מלאות וסופיות, הכזיבו. נשאר חלל ריק, ריגשי ואינטלקטואלי. שום דגל ישן או חדש לא הצליח ללכד סביבו את כוחות בניאור במאבק עולמי זה.

● אל נוקם ונוטר

ל תוך החלל הריק התפרץ כוח שהתיימר לספק את התשובה: הרת המאורגנת. היתה זאת תשובה כוזבת — תרופה גרועה מהמחלות שהתיימרה לרפא.

העיט בא לנקר את הכבד של פרומתיאוס הכבול (שוכב משמאל, ליד הליפיד הבורע)

היקום שלו, קיים מאבק ניצחי בין הריבון הטוב (אורמאזד) ובין הרוח הרעה (ארהימאן). אורמאזד הוא אל האור והחיים, המוסר, הסדר, החוק והאמת. ארהימאן הוא כוח החושך, הליכוד, המוות וכל רעות העולם.

כל ההיסטוריה היא מאבק בין שני כוחות עליונים אלה. נפשיה-האדם היא שרדה הקרב שלהם. האדם חופשי לבחור, והוא אחראי למעשיו, אך בסופו של דבר ינצח הטוב. כה אמר זאראטוסטרה.

תורה דומה, קיצונית עוד יותר בהשלכותיה, יצר הנביא מאני, בבלי או פרסי שחי כמעט אלף שנה אחרי זאראטוסטרה.

תורתו של מאני — המאניכאיזם — היא תורת הקיטוב הבלתי-מתפשר בין הטוב והרע. האור אינו סתם סמל הטוב — הוא הטוב עצמו. מן האור באו כל התכונות הטובות, בעוד שהחושך הוליד את השטן ואת כל התכונות הרעות. העולם הוא ילד האור, אך האדם נכרא בצלם השטן. כנפשו קיימת מילחמת-הנצח בין האור והחושך.

חובת האדם היא לגרש את החושך מתוך נפשו ולשחרר את האור, עד אשר תקום מלכות-האור לעולמי-עד.

מאני הכריז על עצמו כעל אחרון הנביאים, אחרי אדם, נוח, אברהם (אך לא נביאי היהדות, שאותם פסל מכל וכל), זאראטוסטרה, בודהא וישוע. הוא נזון מתורותיהם של כיתות נוצריות מיוחדות, והשפיע מצידו על הנוצרים של זמנו ולאחרימכן.

הנצרות הגיעה בימי הביניים להשלכה מוחלטת של כל הרע האנושי על רמות של השטן, המלאך-שנפל, שכגר באלוהים והחותר תחת יצירתו. השטן הזה לא היה כוח מופשט ורחוק. הוא פעל ללא-לאות כעולם, נלחם על נפשו של כל אדם, התערב בכל מחשבה ומעשה. גדולי הנצרות — כמו מרטין לותר — נתקלו בו אישית והתגוששו עימו. במשך מאות בשנים חש כל נוצרי כי השטן רודף אחריו, מפתה אותו ללא-הרף כדי ליטול ממנו את נפשו ולמנוע ממנו לבוא בשערי גן-עדן אחרי מותו. רכבות נוצרים ואחרים נשרפו על המוקד כדי להציל את נפשיותם מידי השטן.

לפסיכולוגיה המודרנית קל להסביר כי כל המיתוסים האלה אינם אלא נסיון של נפש האדם להשליך על כוח חיצוני את הרע אשר בקירבה. האדם ברא את אלוהים ואת השטן, מפני שהוא חש במאבק שבין השטן וה"רע" בליבו.

בימינו זהו המאבק בין חיים ומוות, פשוטו כמשמעו — בין המשך קיומו של המין האנושי ובין איבדו.

● האימפריה המרושעת

ה מודעות לקיום המאבק בין בניאור ובני חושך קיימת בתת-ההכרה האנושית בכל עת ובכל מקום. פוליטיקאים ורזים משתדלים לנצל אותה למטרותיהם, על-ידי ציור תמונה פשטנית: "אנחנו" הטובים, "הם" הרעים.

יתכן כי נשיא ארצות-הברית, רוזוולט, רגן, הוא גדול הפשטנים בין מנהיגי הד עולם. הוא יצר את מטבע-ה"לשון" "ממדת הרשע" (או "האימפריה המרד שעת"), בהתכוונו למעצמות-העל היו ריבה, ברית-המועצות. הסובייטים מי קיימים זה מכבר מיתוס דומה, בייחסם את כל הרשע שבעולם לארצות-הברית.

כתורת-מישנה קמה כאחרונה בארצות-הברית התמונה המניכאית של מילחמת "העולם החופשי" ב"טרור הבינלאומי" — יצור שטני, מבחיל ומחריד, המאחד בקירבו את כל אויבי ארצות-הברית ברחבי העולם. "העולם החופשי", לעומת זאת, מאחד את כל הטובים, ידידי ארצות-הברית,